सदा च प्रातरुत्थाय कृतजप्यः शुचिर्नृपः । आशास्ते पाण्डुपुत्राणां समरेष्वपराजयं । ४०
ब्राह्मणान् स्वस्ति वाच्याथ हुत्वा चैव हुताशनं । आयूंषि पाण्डुपुत्राणामाशंसत नराधिपः ।
न तां प्रीतिं परामाप पुत्रेभ्यः स कुरूद्वहः । यां प्रीतिं पाण्डुपुत्रेभ्यः सदाऽवाप तदा नृपः ।
ब्राह्मणानां यथा वृत्तः क्षत्रियाणां यथाविधः । तथा विट्शूद्रसंघानामभवत् स प्रियस्तदा ।
यच्च किञ्चित्तदा पापं धृतराष्ट्रसुतैः कृतं । अकृत्वा हृदि तत् पापं तं नृपं सोऽन्ववर्त्तत ।
यच्च कश्चिन्नरः किञ्चिदप्रियं चाम्बिकासुते । कुरुते द्वेष्यतामेति स कौन्तेयस्य धीमतः । ४५
न राज्ञो धृतराष्ट्रस्य न च दुर्य्योधनस्य वै । उवाच दुष्कृतं कश्चिद्युधिष्ठिरभयान्नरः ।
दृष्ट्वा तुष्टो नरेन्द्रस्य गान्धारी विदुरस्तथा । प्रीतेन चाजातशत्रोर्न तु भीमस्य शत्रुहन् ।
अन्ववर्त्तत तच्चापि निश्चितो धर्म्मजो नृपं । धृतराष्ट्रञ्च संप्रेक्ष्य सदा भवति दुर्म्मनाः ।
राजानमनुवर्त्तन्तं धर्म्मपुत्रममित्रहा । अन्ववर्त्तत कौरव्यो हृदयेन पराजितः ।
इति श्रीमहाभारते आश्रमवासिके पर्व्वणि आश्रमवासपर्व्वणि द्वितीयोऽध्यायः ॥ २ ॥
॥ वैशम्पायन उवाच ॥ युधिष्ठिरस्य नृपतेर्दुर्य्योधनपितुस्तथा । नान्तरं ददृशूराज्ये पुरुषाः प्रणयं प्रति । ५०
यदा तु कौरवो राजा पुत्रं सस्मार दुर्म्मतिं । तदा भीमं हृदा राजन्नपध्याति स पार्थिवः ।
तथैव भीमसेनोऽपि धृतराष्ट्रं जनाधिपं । नामर्षयत राजेन्द्र सदैव दुष्टवद्धृदा ।
अप्रकाशान्यप्रियाणि चकारास्य वृकोदरः । आज्ञां प्रत्यहरच्चापि कृतकैः पुरुषैः सदा ।
स्मरन्दुर्म्मन्त्रितं तस्य वृत्तान्यप्यस्य कानिचित् । अथ भीमः सुहृन्मध्ये बाहुशब्दं तदाऽकरोत् ।
संश्रवे धृतराष्ट्रस्य गान्धार्य्याश्चाप्यमर्षणः । स्मृत्वा दुर्य्योधनं शत्रुं कर्णदुःशासनावपि । ५५
प्रोवाचेदं सुसंरब्धो भीमः स परुषं वचः । अन्धस्य नृपतेः पुत्रा मया परिघबाहुना ।
नीता लोकममुं सर्व्वे नानाशस्त्रास्त्रयोधिनः । इमौ तौ परिघप्रख्यौ भुजौ मम दुरासदौ ।
ययोरन्तरमासाद्य धार्त्तराष्ट्राः क्षयं गताः । ताविमौ चन्दनेनार्हौ चन्दनार्हौ च मे भुजौ ।
याभ्यां दुर्य्योधनो नीतः क्षयं समुतबान्धवः । एताश्चान्याश्च विविधाः शस्त्रभूता नराधिपः ।
वृकोदरस्य ता वाचः श्रुत्वा निर्व्वेदमागमत् । सा च बुद्धिमती देवी कालपर्य्यायवेदिनी । ६०
गान्धारी सर्व्वधर्म्मज्ञा तान्यलीकानि शुश्रुवे । ततः पञ्चदशे वर्षे समतीते नराधिपः ।
राजा निर्व्वेदमापेदे भीमवाग्बाणपीडितः । नावबुध्यत तद्राजा कुन्तीपुत्रो युधिष्ठिरः ।
श्वेताश्वो वाऽथ कुन्ती वा द्रौपदी वा यशस्विनी । माद्रीपुत्रौ च धर्म्मज्ञौ चित्तं तस्यान्ववर्त्ततां ।
राज्ञस्तु चित्तं रक्षन्तौ नोचतुः किञ्चिदप्रियं । ततः सन्मानयामास धृतराष्ट्रः सुहृज्जनं । ६५
वाष्पसन्दिग्धमत्यर्थमिदमाह च तान् भृशं ।
॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ विदितं भवतामेतद्यथा वृत्तः कुरूद्वहः । ममापराधात्तत् सर्व्वमनुज्ञातञ्च कौरवैः ।
योऽहं दुष्टमतिं मन्दो ज्ञातीनां भयवर्द्धनं । दुर्य्योधनं कौरवाणामाधिपत्येऽभ्यषेचयं ।
यच्चाहं वासुदेवस्य नाश्रौषं वाक्यमर्थवत् । बध्यतां साध्वयं पापः सामात्य इति दुर्म्मतिः ।